

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ. ΠΑΘΟΣ Ή ΕΞΑΡΤΗΣΗ;

Τα τυχερά παιχνίδια έχουν εισβάλει στην καθημερινότητά μας και έχουν γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μας. Στα τυχερά παιχνίδια συμπεριλαμβάνονται τα χαρτιά, τα λαχεία, το Λόττο, το Ξυστό και τα στοιχήματα, για να αναφέρουμε τα πιο γνωστά. Γιατί ασχολείται ο άνθρωπος με τα τυχερά παιχνίδια; «Για να πιάσω την καλή φυσικά», «Με χαλαρώνει όταν παίζω χαρτιά με την παρέα μου», «Έχω ένα ειδικό σύστημα για να κερδίσω πολλά, απλώς είναι θέμα χρόνου να πετύχει», «Είναι το καλύτερο φάρμακο για όλες τις στενοχώριες», «Επειδή ελπίζω σε κάτι καλύτερο και μεγαλύτερο» είναι μερικές ενδεικτικές απαντήσεις. Τα τυχερά παιχνίδια είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την απόκτηση εύκολου και γρήγορου κέρδους. Από την άλλη μεριά βέβαια, ενέχουν το δέλεαρ του περισσότερου και καλύτερου, το στοιχείο του αγνώστου, το στοιχείο της έκπληξης και του απροσδόκητου. Ολα αυτά περιβάλλουν τα τυχερά παιχνίδια με έναν μανδύα μαγικού και υπερβατικού, μια που υπόσχονται την υπέρβαση της πραγματικότητας ψυχολογικής και καθημερινής και την ένταξη του ατόμου σε μια νέα, έντονα επιθυμητή πραγματικότητα.

Τι μας κάνει να παίζουμε τυχερά παιχνίδια; Από οικονομική άποψη, η συμμετοχή στα τυχερά παιχνίδια είναι ένα παράδοξο. Οι άνθρωποι επενδύουν τα χρήματά τους σε μια δραστηριότητα η οποία εγγυάται ότι, αργά ή γρήγορα, θα χάσουν. Στα οργανωμένα τυχερά παιχνίδια, όπως στο καζίνο ή στα λαχεία, ένα μέρος των χρημάτων που παίζονται πηγαίνουν κατευθείαν στον οργανισμό που έχει ή οργανώνει το τυχερό παιχνίδι. Βέβαια, κάποιες φορές ορισμένα άτομα κερδίζουν ποσό μεγαλύτερο από αυτό που στοιχημάτισαν. Παρ' όλα αυτά, κάποιο χρηματικό χάσιμο είναι αναπόφευκτο για αυτούς που παίζουν συστηματικά. Ετσι, ο κύριος που εδήλωσε πανευτυχής και πολύ τυχερός που κέρδισε 400 χιλιάδες δολάρια ξέχασε να υπολογίσει ότι τα τελευταία 20 χρόνια έπαιζε από 50.000 ως 200.000 δολάρια σε λαχεία, όπως επίσης «ξέχασε» να συνυπολογίσει το γεγονός ότι ο συνεταιίρος του στη δουλειά αλλά όχι στα λαχεία, που είχε ακριβώς το ίδιο σχέδιο δράσης και μηνιαίων εξόδων σε λαχεία, δεν κέρδισε τίποτα.

Τι λέει η ψυχολογία

Δεν είναι αποκλειστικά οικονομικοί παράγοντες που καθορίζουν την επιθυμία και συμμετοχή του ατόμου σε τυχερά παιχνίδια. Υπάρχουν διανοητικές και συναισθηματικές διεργασίες που οδηγεί στη συμπεριφορά σχετικά με τα τυχερά παιχνίδια.

Για να γίνει αντιληπτό και κατανοητό το παράδοξο των τυχερών παιχνιδιών, οι

επιστήμονες προτείνουν τη θεωρία ότι οι φανατικοί των τυχερών παιχνιδιών έχουν μια λανθασμένη αντίληψη σε αυτόν τον συγκεκριμένο τομέα. Η μία από τις θεωρίες που υπάρχουν προτείνει ότι οι φανατικοί των τυχερών παιχνιδιών συνεχίζουν να παίζουν εξαιτίας μιας λανθασμένης αντίληψης για τη διαδικασία των τυχερών παιχνιδιών και όχι επειδή έχουν ελλιπή μόρφωση, προβληματικό κοινωνικό περιβάλλον ή προβλήματα προσωπικότητας. Παρά το γεγονός ότι οι ίδιοι αυτοί άνθρωποι είναι λογικοί έξω από τα τυχερά παιχνίδια, η λογική τους εξατμίζεται όταν πρόκειται γι' αυτά. Ο άνθρωπος εγκέφαλος είναι φτιαγμένος έτσι ώστε να βρίσκει σχέσεις ανάμεσα σε γεγονότα και αξιολογεί τις περασμένες εμπειρίες για να κατανοήσει το παρόν και να προβλέψει το μέλλον. «Αφού τόσες φορές έχει βγει το 7, δεν μπορεί, είναι τώρα η σειρά του 8» λέει ο παίκτης με αυτή τη λογική. Ετσι, αντιμετωπίζοντας τα τυχερά παιχνίδια σύμφωνα με την αρχή του αιτίου και αποτελέσματος, οι παίκτες πείθουν τους εαυτούς τους ότι μπορούν κερδίσουν το παιχνίδι αναπτύσσοντας στρατηγικές που ευνοούν τις πιθανότητές τους να κερδίσουν. Αλλά γιατί συμβαίνει αυτό;

Οι παγίδες της τύχης

Η παγίδα των τυχερών παιχνιδιών είναι να τα θεωρήσει κανείς παιχνίδια ικανότητας. Αυτή η πεποίθηση υποδαυλίζει την ψευδαίσθηση του ελέγχου και οδηγεί σε μια υπερεκτίμηση των πιθανοτήτων κερδίσματος. Στα τυχερά παιχνίδια όμως είναι εντελώς άχρηστο να βελτώνει κανείς τη στρατηγική του με το να προσέχει ιδιαίτερος τα προηγούμενα αποτελέσματα. Η ψευδαίσθηση του ελέγχου, που μπορεί να είναι ιδιαίτερος έντονη, αυξάνει τόσο το ενδιαφέρον για το παιχνίδι όσο και το χρηματικό ποσό που διαθέτει γι' αυτό ο παίκτης. Ένα κλασικό παράδειγμα της ψευδαίσθησης του ελέγχου είναι η προληπτική συμπεριφορά, όπως το να παίζει κανείς χαρτιά φορώντας κάποιο συγκεκριμένο ρούχο ή καίμαλι, διαλέγοντας μια συγκεκριμένη θέση στο τραπέζι ή ακολουθώντας κάποιο άλλο τελε-

ουργικό πιστεύοντας ότι θα ενισχύσει τις πιθανότητές του να κερδίσει. Άλλο ένα χαρακτηριστικό της ψευδαίσθησης του ελέγχου είναι η επιλογή συγκεκριμένων αριθμών οι οποίοι έχουν συναισθηματική σημασία για τον παίκτη όταν διαλέγει λαχείο.

Οι παίκτες συνήθως θυμούνται τις επιτυχίες τους, όσο μικρές και αν είναι, και ξεχνούν τις αποτυχίες τους. Η προκατειλημμένη εκτίμηση του αποτελέσματος ευθύνεται και για το γεγονός ότι οι παίκτες αποδίδουν το κέρδισμα στις ικανότητές τους και τις αποτυχίες τους σε εξωτερικούς παράγοντες και έτσι διατηρούν την ψευδαίσθηση ότι ελέγχουν την κατάσταση. Πεισμένοι ότι θα κερδίσουν μια μέρα, παραβλέπουν το γεγονός ότι η διαδικασία σκέψης τους σε αυτό το ζήτημα είναι ελλιπής.

Οι «φυλές» των παικτών

Ένα χαρακτηριστικό ανάμεσα σε περιστασιακούς και στους καταχρηστικούς παίκτες είναι το χρηματικό κίνητρο. Το χρηματικό κέρδος είναι ο καθοριστικός παράγοντας της συμπεριφοράς του κάθε παίκτη και η πιο εύλογη απόδειξη είναι η αυξημένη συμμετοχή στην αγορά λαχείων όταν υπάρχει υψηλό τζακ ποτ. Οι περιστασιακοί παίκτες, αν και επιδιώκουν το κέρδος, δεν το βλέπουν ως μόνιμη και πρωταρχική πηγή εισοδήματος. Από την άλλη, ισχύει ακριβώς το αντίθετο για τους καταχρηστικούς παίκτες. Σημαντικά κέρδη αυξάνουν την επιθυμία αυτού που παίζει μέχρι καταχρήσεως να ξανακερδίσει και οι καταχρηστικοί παίκτες θυμούνται ότι έχουν κερδίσει πολλά λεφτά στην αρχή της «καριέρας» τους. Ο καταχρηστικός παίκτης προσπαθεί συνέχεια να καλύ-

ψει το χάσιμο, δεδομένης της αδυναμίας του να αντιληφθεί ότι δεν μπορεί να νικάει συνέχεια και βάσει σχεδίου σε παιχνίδια που καθορίζονται από τύχη.

Η ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗ ΕΞΑΡΤΗΣΗ

Μια πρόσφατη γερμανική έρευνα στο Πανεπιστήμιο της Βρέμης δείχνει ότι υπάρχουν φυσιολογικές και μετρήσιμες αλλαγές σε χαρτοπαίκτες. Βρέθηκε ότι τα επίπεδα της ορμόνης του στρες (όπως μετριέται στο σάλιο) όπως και ο καρδιακός ρυθμός σε άντρες που έπαιζαν μπλακτζακ με χρήματα ήταν αυξημένος σε σχέση με όταν έπαιζαν για πόντους και όχι για λεφτά. Είναι επίσης σημαντικό να τονίσουμε ότι οι ίδιοι οι χαρτοπαίκτες δηλώνουν αίσθημα ευφορίας και ρίγος συγκίνησης όταν ποντάρουν τα χρήματά τους. Αυτό, σύμφωνα με τους ερευνητές, θυμίζει το αίσθημα ευφορίας αυτών που παίρνουν ναρκωτικά και το οποίο προκαλείται από τα κύματα ντοπαμίνης και σεροτονίνης που κατακλύζουν τον εγκέφαλο.

Τα σημάδια της παθολογικής εξάρτησης:

Τα τυχερά παιχνίδια είναι προτεραιότητα. Υπάρχει μειωμένη απόδοση στην εργασία. Το συνεχές κυνήγι των χαμένων χρημάτων. Απλήρωτοι λογαριασμοί. Συνεχής δανεισμός για τυχερά παιχνίδια. Παραμέληση της οικογένειας ή άλλων καθηκόντων. Απόδραση από δυσκολίες και στενοχώριες μέσω των τυχερών παιχνιδιών. Πεποίθηση ότι τα χρηματικά προβλήματα θα επιλυθούν με κέρδη από τυχερά παιχνίδια. Αν παίζετε τυχερά παιχνίδια πρέπει να έχετε στον νου σας:

Τα τυχερά παιχνίδια είναι ψυχαγωγικά και όχι υποκατάστατα εργασίας.

Το να κερδίζει κανείς σε κανονική βάση δεν είναι τόσο εύκολο όσο φαίνεται. Βάλτε ένα όριο. Μην κυνηγάτε τις ατυχίες σας και ρισκάρτε να χάσετε περισσότερα. Αν η κατανάλωση αλκοόλ σας κάνει απρόσεκτους με τα λεφτά σας, μην πίνετε όταν παίζετε χαρτιά.

